

კრიმინალიზაციის და ვიქტიმიზაციის სოციოლოგიური კვლევის შედეგების მიმოხილვა - საქართველო 2009-2011

კვლევის მეთოდოლოგიის მოკლე აღწერა

შერჩევა

წინამდებარე სტატიაში ასახულია ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში ჩატარებული საზოგადოებრივი აზრის შესწავლის შედეგები, რომელიც 2 ეტაპად განხორციელდა - 2010 და 2011 წლებში.

მოსახლეობის გამოკითხვისას გამოყენებული იყო მრავალსაფეხურიანი რეპრეზენტატული შერჩევა, რომელმაც მოიცვა მთელი საქართველო, გარდა ოკუპირებული ტერიტორიებისა. გამოკითხულ იქნა 16 წლის და უფროსი ასაკის მოსახლეობა პირისპირი ინტერვიუების მეთოდით.

სულ გამოკითხა 6001 რესპონდენტი, მათგან 3000 გამოკითხულ იქნა პირველ ეტაპზე. თითოეულ ეტაპზე, თბილისში, დამოუკიდებლად შეირჩა ათას-ათასი რესპონდენტი, რათა შესაძლებელი ყოფილიყო დედაქალაქის მონაცემების შედარება ევროპული და სხვა ქვეყნების დედაქალაქების შედეგებთან. მონაცემების ანალიზის დროს მოხდა მათი შეწონვა, რათა არ დარღვეულიყო რესპონდენტთა პროპორციული განაწილება ქვეყნისა და დემოგრაფიული პარამეტრების მიხედვით.

საველე სამუშაოები

პირველი ეტაპის საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა 2010 წლის 3 აპრილიდან 15 მაისამდე. გამოკითხვაში მონაწილეობდა 100-მდე ინტერვიუერი და 10 სუპერვაიზერი. მეორე ეტაპი - მიმდინარეობდა 2011 წლის 4 თებერვლიდან 5 მარტის ჩათვლით. გამოკითხვაში მონაწილეობდა 100-მდე ინტერვიუერი და 10 სუპერვაიზერი.

კითხვარის აღწერა:

პროექტში გამოყენებული ვიქტიმიზაციის კვლევის კითხვარის სტანდარტული მოდული თავსებადია ევროკავშირის ქვეყნებში ჩატარებულ გამოკითხვებში გამოყენებულისა. კითხვარში შეტანილი შეკითხვები დასმული იქნება ევროპის მოქალაქეების ვიქტიმიზაციის კვლევის განხორციელებისას, რომლის საველე სამუშაოები დაიწყება 2012-2013 წლებში.

ქართულ კითხვარში დამატებულია სპეციალური ბლოკი, რომლის საფუძველზეც მოხდა სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების სისტემის ინსტიტუტებისადმი მოსახლეობის დამოკიდებულების შესწავლა და სისხლის სამართლის კოდექსით განსაზღვრულ ზოგიერთ დანაშაულზე გათვალისწინებული სასჯელის შემდგომი ლიბერალიზაციის მიზნით თითოეულ მათგანზე ხალხისათვის მისაღები დასჯის ფორმების გამოვლენა. გამოკითხვამ მოიცვა დანაშაული, რომლის მსხვერპლი გახდა როგორც მხოლოდ პიროვნება, ასევე პიროვნება და ოჯახიც.

2010-2011 კითხვარების შინაარსი

სული პროცენტების და ოჯახის წინააღმდეგ - 2010/2011

- ქვის ქურდობა
- ბილიდან ნაწილების ან ნივთების ქურდობა
- ოკლის ქურდობა
- ბა ბინაში შეღწევით
- ში ან საცავში შეღწევით ქურდობა
- კანდალიზმი
- ან სხვა ქონების ვანდალიზმი
- აპედის ქურდობა
- ბის მცდელობა ბინაში შეღწევით
- ბილის ქურდობა
- ში ან საცავში შეღწევით ქურდობის მცდელობა
- ოვა/შანტაჟი

ული პროცენტების წინააღმდეგ 2011

- რებლის მოტყუება
- რადი ქონების ქურდობა
- ყაჩაღობა
- ხმა/ძალადობა
- ცია
- იზის (ძალადობით) მუქარა
- საბანკო ანგარიშის ბოროტად გამოყენება სხვის მიერ
- რევი დანაშაული
- ინფორმაციის გამოყენება ნებართვის გარეშე

დეტალური ანალიზი

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სტატისტიკა და დანაშაულისა და უსაფრთხოების კვლევა.

დანაშაულისა და უსაფრთხოების კვლევამ საქართველოში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა იმ სამართლებრივი რეფორმების განხორციელებაში, რომლებიც ქვეყანაში 2004 წლიდან მიმდინარეობს.

კერძოდ, აღნიშნულმა კვლევამ ხელი შეუწყო:

- საქართველოში დანაშაულობის შესწავლის თანამედროვე სამეცნიერო მეთოდების დანერგვას ჩვენი ქვეყნის სტატისტიკური ბაზების საერთაშორისო ბაზებთან უნიფიკაციის მიზნით.
- საქართველოში კრიმინალიზაციისა და ვიქტიმიზაციის დონის დამოუკიდებელ (არაუწყებრივ) შეფასებას, რაც სამართალდამცავი სისტემის საქმიანობის ეფექტურობის ობიექტური ინდიკატორი გახდა;
- მსოფლიოს სხვა სახელმწიფოებისა და საქართველოს ვიქტიმიზაციის მაჩვენებლების შედარებას ქვეყანაში უსაფრთხოების დონის შეფასებისათვის.
- საქართველოს, როგორც უსაფრთხო ქვეყნის პოპულარიზაციას ბიზნესის, ტურიზმისა და მეცნიერების განვითარებისათვის ხელშეწყობის მიზნით.
- დანაშაულთან ბრძოლის პროცესში საკვანძო პრობლემებისა და ხარვეზების გამოვლენას პრევენციის სახელმწიფო სტრატეგიის შემუშავებისა და მისი რეალიზაციისათვის.

განვითარებულ ქვეყნებში ვიქტიმიზაციის გამოკითხვის მონაცემები პოლიციისა და მართლმსაჯულების სისტემის მიერ წარმოებული დანაშაულის სტატისტიკის შემავსებელი ინფორმაციაა.

ამ ტიპის კვლევების უპირატესობა ისაა, რომ საშუალებას იძლევა, შეფასდეს დანაშაულის მდგომარეობა რამდენიმე პარამეტრის მიხედვით, გაანალიზდეს დაზარალებულის პოლიციასთან თანამშრომლობის გამოცდილება, მართლმსაჯულების ინსტიტუტების მომსახურების ხარისხი და შეფასდეს მათი ზოგადი პროფესიონალიზმი, აგრეთვე, განხორციელდეს ვიტქიმიზაციის დონის ცვლილების მონიტორინგი და განისაზღვროს რისკ-ფაქტორები, დადგინდეს დანაშაულის ლატენტიზაციის დონე საქართველოში.

დანაშაულისა და უსაფრთხოების კვლევის შედეგებს გააჩნია პრაქტიკული ღირებულება: ამ უკანასკნელის გამოყენება ეფექტურად შეიძლება დანაშაულის პრევენციის სტრატეგიის დაგეგმვისას.

პოლიციის მიერ რეგისტრირებული დანაშაული ინფორმაციის ერთ-ერთ ყველაზე უფრო სრულყოფილ და სანდო წყაროდ ითვლება. ცნობილია, რომ პოლიციის მიერ რეგისტრირებული დანაშაულის რაოდენობაზე ყველა ქვეყანაში გარკვეულ გავლენას სამი ძირითადი ფაქტორი ახდენს: მოცემულ სახელმწიფოში მოქმედი სისხლის სამართლის კონონმდებლობა, მოსახლეობის მიერ პოლიციისათვის მიწოდებული ინფორმაციის მოცულობა და სრულყოფილება და პოლიციის სურვილი, მოახდინოს რეაგირება ყველა განაცხადზე.

საზოგადოდ, რაც უფრო განვითარებულია ქვეყანა, მით უფრო მრავალფეროვანია და სრულყოფილი დანაშაულთა სტატისტიკური ბაზა, რომელშიც ასევე აღრიცხულია დანაშაულის აბსოლუტური მაჩვენებლები და კოეფიციენტები 100.000 მოქალაქეზე. თუმცა, ეს მონაცემები მაინც ვერ ასახავენ კონკრეტულ ქვეყანაში დანაშაულის სრულ მოცულობას. სტატისტიკური ბაზა შემდგომში დამატებით ივსება სხვა კვლევებისა და გამოკითხვების შედეგებით. შეჯერებული სტატისტიკური და ანალიტიკური მონაცემები კი გამოიყენება სამართალდამცავი სტრუქტურების მუშაობის ეფექტურობის გამოსავლენად და დანაშაულის პრევენციისა და მასთან ბრძოლის მეთოდების გასაუმჯობესებლად.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოში 2004 წლამდე პრაქტიკულად არ არსებობდა დანაშაულის სტრუქტურის, დინამიკისა და კოეფიციენტების ამსახველი ობიექტური სტატისტიკური მონაცემების ბაზა. კორუმპირებული სამართალდამცავი ორგანოები სხვადასხვა საშუალებით ცდილობდნენ მიეჩქმალათ დანაშაულის რეალური რაოდენობა და ხელს უშლიდნენ სამართალდარღვევის ფაქტების რეგისტრაციას. ცხადია, რეგისტრირებულ დანაშაულთა რიცხვი შსს-ს მონაცემებით (მაგალითად, 2003 წელს დარეგისტრირდა 17397 დანაშაული) ხელოვნურად იყო შემცირებული და რეალობას არ შეესაბამებოდა (იხ.: ცხრილი 1).

2004 წლიდან დანაშაულის აღრიცხვისადმი მიდგომა შეიცვალა და, შესაბამისად, ამაღლდა სამართალდამცავი ორგანოების საქმიანობის ეფექტურობა დანაშაულის აღმოჩენისა და გახსნის თვალსაზრისით, რაც სტატისტიკურ მაჩვენებლებზეც აისახა.

რეგისტრირებული დანაშაულის რაოდენობამ 2006 წლისთვის რესპუბლიკაში 62283-ს მიაღწია, ანუ 3-ჯერ და მეტად გაიზარდა 2003 წელთან შედარებით და რეალურ მაჩვენებელს მიუახლოვდა (იხ.: ცხრილი 1). 2006-2007 წლებში, პიკის მიღწევის შემდეგ, რეგისტრირებული დანაშაულის რაოდენობამ კლება იწყო, მაგრამ არა ციფრებით მანიპულირებისა და დანაშაულის დამალვის, არამედ საზოგადოებაში კრიმინალიზაციის დონის რეალური შემცირების საფუძველზე.

ცხრილი I. შსს-ს მიერ საქართველოში რეგისტრირებული დანაშაული

ლის სახეობა	᠒02	᠒03	004	᠒05	006	᠒07	᠒08	009	10
	658	397	4856	266	2283	746	644	945	739

რის:

დანაშაული	558	326	7833	320	9249	158	028	1093	87
ახ მკვლელობა და ლობის მცდელობა	98	99	538	97	566	41	53	194	18
ის მძიმე დაზიანება	79	53	371	68	271	57	00	134	26
კიურება	52	52	62	41	167	56	00	84	2
ბა	97	56	316	187	751	208	584	700	22
ბა	57	113	733	925	160	615	584	958	38
ბა	388	593	1634	256	7657	587	814	1473	371
რის									
ბა ბინაში შეღწევით	788	785	887	998	523	684	347	860	52
ობილის ქურდობა	04	88	260	92	511	107	67	154	17
ყვის ქურდობა	-	-	-	-	783	27	44	117	17
ითობა	71	83	543	74	395	222	344	761	26
ტიკების უკანონო დება, წარმოება, შექმნა, ა, და სხვა.	355	945	941	174	542	493	599	336	65
კნობა	88	87	706	314	208	58	24	524	35
ელწლოვანთა ული	74	17	557	55	997	74	59	575	43

შენიშვნა: ცხრილში მოცემული არ არის ყველა რეგისტრირებული დანაშაულის მონაცემები.

თბილისში, როგორც საქართველოს პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და კულტურულ ცენტრში, ცხოვრობს დაახლოებით 1049498 ადამიანი, ანუ რესპუბლიკის ყოველი მეოთხე მოქალაქე. სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, თბილისში რეგისტრირებულია ყველა ჩადენილი დანაშაულის დაახლოებით 45%. ბოლო წლებში დედაქალაქში, ისევე როგორც მთელ სახელმწიფოში, აღინიშნება ყველა სახეობის დანაშაულის მკვეთრად შემცირების ტენდენცია. 2006 წლიდან რეგისტრირებული დანაშაულის დონე შემცირდა 13755 ერთეულით (47.1%), მძიმე დანაშაულისა - 2882 ერთეულით (41.1%). განსაკუთრებით შთამბეჭდავია ისეთი მძიმე დანაშაულის რაოდენობის შემცირება, როგორცაა: ყაჩაღობა (577 ერთეულით - 75.9%), ძარცვა (736 ერთეულით - 62.2%); მანქანის ქურდობა (179 ერთეულით - 89.7%) და თაღლითობა (781 ერთეულით - 54%).

ცხრილი II . შსს-ს მიერ თბილისში რეგისტრირებული დანაშაული

ულის სახეობა	2007	2008	2009	2010
	29219	22316	17333	15464
რის:				
ანაშაული	7196	6228	5408	4314
ახ მკვლელობა და მკვლელობის მცდელობა	306	243	206	165
ის მძიმე დაზიანება	80	91	59	51
იურება	54	28	31	26
ბა	781	572	356	204
ბა	1185	826	708	449
ბა	10885	8193	6637	5586
რის				
ბა ბინაში შეღწევით	1504	807	853	560
ობილის ქურდობა	222	107	76	43
თობა	1447	1167	1058	666
ტიკების უკანონო დამზადება, წარმოება, შექმნა, და სხვა.	4146	4989	3012	2973
ნობა	411	306	240	236
ელწლოვანთა დანაშაული	243	133	106	111

დემოკრატიულ ქვეყნებში, დანაშაულის სტრუქტურისა და დინამიკის სრული და ობიექტური სურათის მიღების მიზნით სამართალდამცავი და სასამართლო ორგანოების მიერ სტატისტიკური

ინფორმაციის შეგროვების პარალელურად იკვლევენ ვიქტიმიზაციის დონეებს ეროვნული და საერთაშორისო მასშტაბით. ასეთი მიდგომა საშუალებას იძლევა, უკეთ შეფასდეს კრიმინალიზაციის, ვიქტიმიზაციისა და ლატენტიზაციის დონეები და სამართალდამცავი პოლიტიკის სფეროში გამოიკვეთოს რეალური მდგომარეობა.

ევროპაში ვიქტიმიზაციის დონის კვლევა გასული საუკუნის 80-იანი წლებიდან დაინერგა და მიმდინარეობს. ასეთი კვლევის ბოლო ტალღა (IKVშ) 2004/2005 წლებში აღინიშნა. ამ ტიპის მცირემასშტაბიანი კვლევები საქართველოში 1992, 1996 და 2005 წლებში განხორციელდა, მაგრამ ვიქტიმიზაციის სრულყოფილი კვლევა მხოლოდ 2010/2011 წლებში ჩატარდა და ის წინ უსწრებს 2012-2013 წ.წ ევროკავშირის ფარგლებში დაგეგმილ ვიქტიმიზაციის გამოკითხვის მორიგ ტალღას. აღსანიშნავია, რომ ევროკავშირში დაგეგმილ გამოკითხვაში ფართოდ იქნება გამოყენებული საქართველოში 2010/2011 წლებში ვიქტიმიზაციის კვლევის აპრობირებული მეთოდები და ინსტრუმენტები (სკრინერები და კითხვარები) და ის მეორე იქნება ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებიდან, რომლის მონაცემებიც სრულფასოვნად აისახება ევროსტატისტიკის ანგარიშებში.

აღნიშნული კვლევის ფარგლებში ჩვენ შევეცადეთ შეგვედარებინა საქართველოში არსებული ვიქტიმიზაციის დონის მონაცემები ევროპული ქვეყნების ანალოგიურ მონაცემებთან და გაგვეანალიზებინა მიღებული შედეგები. აქვე გვინდა აღვნიშნოთ, რომ მონაცემთა შედარების პროცესში გავითვალისწინეთ რამდენიმე ფაქტორი:

- კონკრეტული ქვეყნის პოლიტიკური, ეკონომიკური, სამართლებრივი, კულტურული, რელიგიური, დემოგრაფიული და სხვა თავისებურებები;
- დანაშაულის სისხლისსამართლებრივი დეფინიციები მოცემულ ქვეყანაში;
- გამოკითხვის შედეგად გამოვლენილ დანაშაულის მსხვერპლთა რაოდენობა;
- სამართალდამცავ ორგანოებთან მოსახლეობის ურთიერთობის კულტურა, გამოკითხვის ჩატარების წელი და ა.შ.

ვიქტიმიზაცია ცალკეული დანაშაულის მიხედვით

დანაშაულისა და უსაფრთხოების 2010/2011 წლების კვლევების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ 21 დანაშაულის მიხედვით ერთი წლის განმავლობაში საქართველოში “გასული წლის ვიქტიმიზაციის” კოეფიციენტი 9,3%-დან - 5.5%-მდე შემცირდა.

2011 წელს ჩატარებული დანაშაულის მსხვერპლთა კვლევის მიხედვით ვიქტიმიზაციის აბსოლუტური მაჩვენებელი ხუთი წლის განმავლობაში (2006-2010) 21 დანაშაულის მიხედვით გახლდათ 503 რესპონდენტი (3000 რესპონდენტის 16,8%, მრავლობითი და განმეორებითი ვიქტიმიზაციის ჩათვლით). 2010 წელს ეს მაჩვენებელი იყო 891 რესპონდენტი (29.7%). ვიქტიმიზაციის დონე შემცირდა აბსოლუტური მაჩვენებლებით 388 ინდივიდით (12.3%-ით).

2011 წელს რესპონდენტების გამოკითხვამ აჩვენა, რომ პიროვნებისა და ოჯახის და პიროვნების წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულთა ვიქტიმიზაციის დონე შემცირდა ყველა სახეობის დანაშაულის შესასწავლ ჯგუფებში.

პიროვნებისა და ოჯახის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული (გასული 5 წლის მონაცემებით)

ავტომანქანის ქურდობა. 2011 წელს სატრანსპორტო საშუალების მფლობელი 1042 რესპონდენტიდან მანქანის ქურდობის მსხვერპლი 5 მათგანი (0.4%) გახდა. 2010 წელს იმავე დანაშაულს 1083-დან 12 რესპონდენტი (1.1%) ემსხვერპლა. ანუ, ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე 7 ერთეულით (0.7%-ით) შემცირდა. ავტომობილის ქურდობის ყველა ფაქტი დაფიქსირდა რეგიონებში. მოპარული მანქანა დაუბრუნდა მხოლოდ 1 მფლობელს.

ავტომობილის ნაწილების ან მანქანიდან ნივთების ქურდობა. 2011 წელს სატრანსპორტო საშუალების მფლობელი 1042 რესპონდენტიდან აღნიშნული დანაშაულის მსხვერპლი გახდა 36 პირი (3.6%) . 2010 წელს გამოკითხულ 1083 რესპონდენტს შორის იმავე დანაშაულს ემსხვერპლა 79

ადამიანი (7.3%), ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე შემცირდა 43 ერთეულით (3.7%). ქურდობის შემთხვევათა 6.8% მოხდა დიდ ქალაქებში (45000+), 2.5% - პატარა ქალაქებში (45000-) 1.2% კი - სოფლებში. მანქანებიდან მოიპარეს შემდეგი ნივთები: ავტონაწილები - 50.7%, სარკეები - 48%, რადიო - 26.3% და სხვა.

ავტოვანდალიზმი. 2011 წელს ავტომობილის მფლობელი 1042 რესპონდენტიდან მოცემული დანაშაულის მსხვერპლი 9 ადამიანი (0.9%) გახდა. 2010 წელს 1083 რესპონდენტს შორის იმავე დანაშაულის მსხვერპლთა რაოდენობამ 18 (1,7%) შეადგინა, ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე 9 ერთეულით (0.8%) შემცირდა.

მოტოციკლის ქურდობა. 2011 წელს მოტოციკლის მფლობელი 35 რესპონდენტიდან აღნიშნული სატრანსპორტო საშუალების ქურდობის მსხვერპლი 2 მათგანი (4.5%) გახდა. 2010 წელს კი მსგავსი ზარალი 48 რესპონდენტიდან მხოლოდ 1-მა (2.8%) განიცადა. შესაბამისად, ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონემ დაახლოებით 1 ერთეულით (1.7%) იმატა.

ველოსიპედის ქურდობა. 2010 წელს ველოსიპედის მფლობელი 448 რესპონდენტიდან აღნიშნული სატრანსპორტო საშუალება 7 მათგანს (1.5%) მოჰპარეს. 2011 წელს 269 რესპონდენტიდან ანალოგიური დანაშაულის მსხვერპლი 1 ადამიანი (0.5%) აღმოჩნდა, ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე 6 ერთეულით (1%) შემცირდა.

პირუტყვის ქურდობა. 2011 წელს 1091 გამოკითხულიდან აღნიშნული დანაშაულის მსხვერპლი 48 პირი (4.4%) გახდა. 2010 წელს 1134 რესპონდენტიდან იმავე დანაშაულის მსხვერპლი 86 ადამიანი (7.6%) აღმოჩნდა. შესაბამისად, ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე დაახლოებით 38 ერთეულით (3.2%) შემცირდა.

ქურდობა ბინაში შეღწევით. 2011 წელს 3000 გამოკითხულიდან ბინაში შეღწევით ქურდობის მსხვერპლი 65 ადამიანი (2.2%) გახდა. 2010 წელს იმდენივე გამოკითხულიდან (3000) მსგავსი ზიანი 81 მათგანს (2.7%) მიადგა, ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე 16 ერთეულით (0.5%) შემცირდა. მოპარულ ქონებას შორის საყოფაცხოვრებო ტექნიკამ 47.9% შეადგინა, ნაღდმა ფულმა - 18.2%, ძვირფასეულობამ - 19.4%, ტანსაცმელმა - 27.9% და ა.შ.

საცავიდან ქურდობა. 2011 წელს 3000 რესპონდენტიდან მოცემული დანაშაულის მსხვერპლი 42 მათგანი (1.4%) გახდა. 2010 წელს იმავე ოდენობის გამოკითხულთაგან (3000) იზარალა 71-მა ადამიანმა (2.4%). შესაბამისად, ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე შემცირდა 29 ერთეულით (1%).

გამოძალვა/შანტაჟი. 2011 წელს 3000 რესპონდენტიდან 9 მათგანი (0.3%) გახდა აღნიშნული დანაშაულის მსხვერპლი. 2010 წელს 3000 გამოკითხულიდან ანალოგიური დანაშაულით ზიანი მიადგა 7 ადამიანს (0.2%). ე.ი. ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე 2 ერთეულით (0.1%) გაიზარდა.

პიროვნების წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული (გასული 5 წლის მონაცემებით)

ძარცვა/ყაჩაღობა. 2011 წელს 3000 რესპონდენტიდან ძარცვა/ყაჩაღობის მსხვერპლად 13 ადამიანი (0.4%) იქცა. 2010 წელს კი იმავე რაოდენობის გამოკითხულთაგან (3000) 17 პირი (0.6%) დაზარალდა, ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე დაახლოებით 4 ერთეულით (0.2%) შემცირდა.

პირადი ქონების ქურდობა. 2011 წელს 3000 რესპონდენტიდან პირადი ქონება 30 მათგანს (1.0%) მოჰპარეს. 2010 წელს იმავე რაოდენობის გამოკითხულთაგან (3000) მსგავსი ფაქტი 63 -მა ადამიანმა (2.1%) დააფიქსირა, ე.ი. ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე დაახლოებით 33 ერთეულით (1.1%) შემცირდა.

სქესობრივი დანაშაული. 2011 წელს გამოკითხული 3000 პირიდან 3 (0.1%) გახდა ამგვარი ძალადობის მსხვერპლი. 2010 წელს 3000 რესპონდენტიდან ასევე 3 პირი (0.1%) დაზარალდა, ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე არ შეცვლილა.

თავდასხმა/ძალადობა. 2011 წელს 3000 რესპონდენტიდან მოცემული დანაშაულის მსხვერპლი 21 ადამიანი (0.7%) გახდა. 2010 წელს იმავე რაოდენობის რესპოდენტთაგან (3000) 18 (0.6%) დაზარალდა. შესაბამისად, ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე თითქმის არ შეცვლილა.

მომხმარებლის მოტყუება. 2011 წელს 3000 გამოკითხულიდან 129 ადამიანმა (4.4%) დაადასტურა, რომ ის მოატყუეს, როგორც მომხმარებელი. 2010 წელს 3000 რესპონდენტიდან მსგავსი დანაშაულის მსხვერპლად 298 მათგანი (10.2%) იქცა, ანუ ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე მნიშვნელოვნად 169 ერთეულით (5.8%) შემცირდა.

კორუფცია. 2011 წელს 3000 რესპონდენტიდან მოცემული დანაშაულის მსხვერპლი 15 პირი (0.5%) გახდა. 2010 წელს რესპონდენტთა იმავე რაოდენობიდან (3000) 14-მა იზარალა (0.5%), ე.ი. ერთი წლის განმავლობაში ვიქტიმიზაციის დონე პრაქტიკულად არ შეცვლილა.

საბანკო ანგარიშის ბოროტად გამოყენება. 2011 წლის კვლევამ აღნიშნული დანაშაულის მხოლოდ ერთი ფაქტი გამოავლინა, 2010 წელს კი - 2 ფაქტი.

პირადი ინფორმაციის უნებართვოდ გამოყენება. ისევე როგორც 2010 წელს, 2011 წლის კვლევაშიც მოცემული დანაშაულის მხოლოდ 2 ფაქტი დაფიქსირდა.

პიროვნებისა და პიროვნების და ოჯახის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულთა ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ბოლო ერთი წლის განმავლობაში შემცირდა ვიქტიმიზაციის დონე, რაც მიუთითებს კრიმინოგენული ვითარების ზოგად გაჯანსაღებაზე საქართველოში.

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ რესპონდენტთა გამოკითხვით მიღებული შედეგები არ შეიძლება განვიხილოთ, როგორც აბსოლუტურად სანდო და მეცნიერულად დასაბუთებული მონაცემები, იმდენად, რამდენადაც ვიქტიმიზაციის გამოვლენილი ფაქტების ერთობლიობა არაა საკმარისი სტატისტიკური კანონზომიერებების, დეტალური შედარებითი ანალიზისა და მკაფიო პროგნოზული შეფასებებისთვის, თუმცა კვლევის შედეგები უდავოდ ადასტურებენ საქართველოში დანაშაულობის შემცირების ზოგად ტენდენციას. აღნიშნული ტენდენცია დასტურდება საქართველოს შსს-ს სტატისტიკის მონაცემებითაც (იხ.: ცხრილი 1).

ცხრილი III. ვიქტიმიზაციის პროცენტული მაჩვენებელი 21 დანაშაულის მიხედვით

	ასული 5 წლის ობაში ვიქტიმიზაცია	ასული 2009 წ. ანმავლობაში იქტიმიზაცია	ული 5 წლის ნმავლობაში ქტიმიზაცია	ული 2010 წ. ნმავლობაში ქტიმიზაცია
პიროვნების და ოჯახის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული¹ %				
აკლის ქურდობა	2.8	0.0	4.5	0.00
კვის ქურდობა	7.6	0.48	4.4	0.4
ბილიდან ნაწილების ან ნივთების ბა	7.3	0.8	3.6	0.3
ბა ბინა შიშველწევით	2.7	0.51	2.2	0.5
ბა სადგომში ან საცავში შეღწევით	2.4	0.53	1.4	0.6
ან სხვა ქონების ვანდალიზმი	1.7	0.3	1.1	0.2
კანდალიზმი	1.7	0.31	0.9	0.2
შელწვევის მცდელობა	1.2	0.16	0.7	0.1
აკედის ქურდობა	1.5	0.06	0.5	0.02
ქურდობა	1.1	0.02	0.4	0.00
ლვა/მანტაჟი	0.2	0.06	0.3	0.1
ში ან საცავში შეღწევით ქურდობის ს მცდელობა	0.4	0.1	0.2	0.03
პიროვნების წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული %				
რეზლის მოტყუება	10.2	5.08	4.4	2.6
რადი ქონების ქურდობა	2.1	0.83	1.0	0.2
ხმა/მალადობა	0.5	0.36	0.7	0.3
ცია	0.5	0.2	0.5	0.2
ყაჩაღობა	0.6	0.19	0.4	0.2
ობის მუქარა	0.4	0.14	0.4	0.2
საბანკო ანგარიშის ბოროტად იება სხვის მიერ	0.4	0.03	0.2	0.00

1. svetebSi mocemulia momxdari danaSaulis procentuli maCvenebeli.

რივი დანაშაული	0.1	0.04	0.1	0.02
ინფორმაციის უნებართვოდ იება	0.1	0.01	0.1	0.00
მაჩვენებელი ²	29.70%	9.30%	16.8%	5.5%

ვიქტიმიზაციის დინამიკა საქართველოში (1992-2011)

როდესაც ვიხილავთ ვიქტიმიზაციის პრობლემას საქართველოში, აუცილებელია ჩავატაროთ ვიქტიმიზაციის დონის შედარებითი ანალიზი ქვეყნის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე. ვიქტიმიზაციის კვლევები, რომლებიც ჩატარა „გორბი“-მ 1992 და 1996 წლებში, საშუალებას იძლევა შეიქმნას პიროვნებისა და ოჯახის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულის დინამიკის რეტროსპექტური სურათი.

მოცემული ცხრილის მიხედვით, ვიქტიმიზაციის დონე 1992 და 1996 წლებთან შედარებით 2011 წელს პრაქტიკულად ყველა დანაშაულის მიხედვით შემცირდა საშუალოდ 5-დან -15-ჯერ (ბოლო ხუთი წლის მაჩვენებლებით).

ცხრილი IV -ვიქტიმიზაციის დონის მაჩვენებელი 1992-2011 წწ.

	1992	1996	2010	2011
ბილის ქურდობა	5.4	6.3	1.3	1.0
ან ნივთების/ნაწილების ქურდობა	11.1	0.8	4.7	1.3
კანდალიზმი	4.5	4.1	1.1	1.2
ბა ბინაში შეღწევით	9.9	2.5	3.8	1.5
შელწევის მცდელობა	8.2	2.1	1.7	1.1
ყაჩაღობა	5.8	1.8	1.5	1.2
რადი ქონების ქურდობა	3.4	3.5	9.1	1.2
ხმა/მალაღობა	5.3	0.6	1.9	1.3

ოგორც ცხრილიდან ჩანს, მანქანიდან ნივთების ან ნაწილების ქურდობის ვიქტიმიზაციის დონე 1992 წელთან (31.1%) შედარებით 2011 წელს (3.6%) შემცირდა დაახლოებით 9-ჯერ.

თუ დავაკვირდებით დანაშაულის დონის ევოლუციას მოცემულ წლებში, ვნახავთ, რომ რამდენიმე სახეობის დანაშაულის პროცენტულმა მაჩვენებელმა 1992 წელთან შედარებით მნიშვნელოვნად დაიკლო. მაგალითად, 1992 წელს ავტომობილის მფლობელების 6.3%-მა განაცხადა, რომ გასული წლის განმავლობაში მათი კუთვნილი ავტომობილი მოიპარეს ან უნებართვოდ წაიყვანეს; 1996 წელს ეს მაჩვენებელი შემცირდა 3.3%-მდე, ხოლო 2010 წელს ავტომფლობელების მხოლოდ 0.02%-მა განაცხადა, რომ დაზარალდა გასული წლის განმავლობაში. 2011 წლის გამოკითხვაში არ დაფიქსირდა გასულ წელს მანქანის ქურდობის არც ერთი ფაქტი.

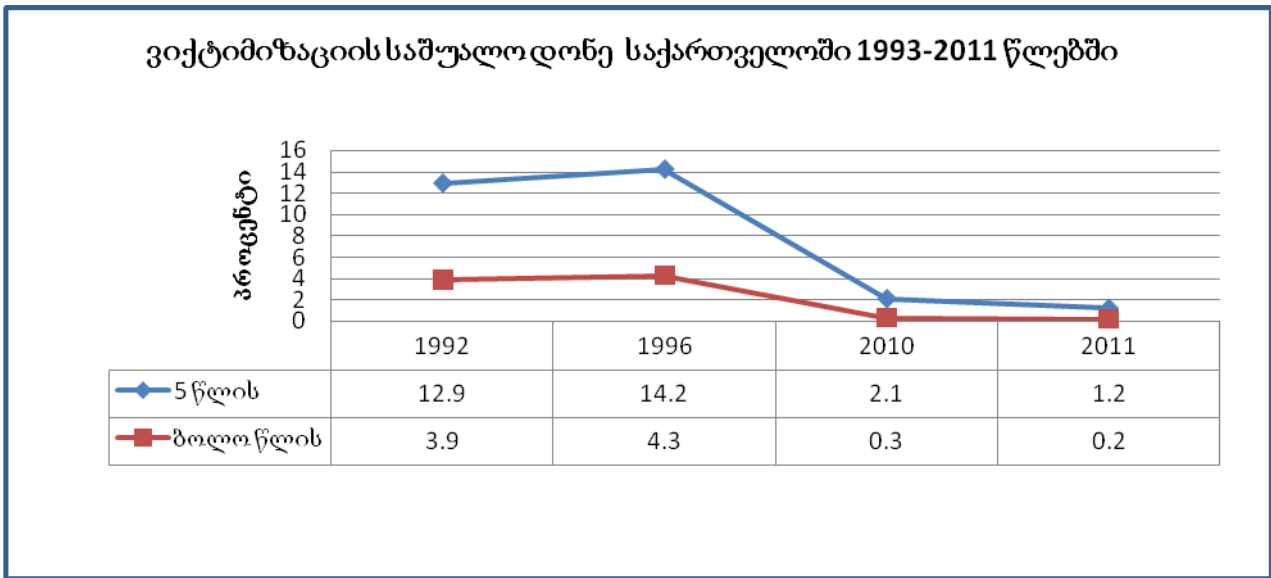
ვიქტიმიზაციის დონემ სხვადასხვა ტიპის ქურდობის მიხედვით 1992 შეადგინა 3.5%, 1996 – 6.5%, ანუ გაიზარდა პრაქტიკულად 2-ჯერ. 2010 წელს ეს დონე გახლდათ 0.8%, მაშასადამე, შემცირდა 7.8-ჯერ.

დაახლოებით ასეთივე პროპორციებია შენარჩუნებული მომდევნო 5-წლიან მონაკვეთებში: 1988-1992, 1992-1996 და 2006-2010, ანუ ვიქტიმიზაციის დონე 2006-2010 წლებში არის დაახლოებით 5-10-ჯერ ნაკლები, ვიდრე გასული საუკუნის 90-იან წლებში.

² jamuri maCvenebeli asaxavs viqtimizaciis realur dones - im respondentTa raodenoba, romlebic gaxdnen danaSaulis msxverplni.

გრაფიკი I. ვიქტიმიზაციის საშუალო დონე საქართველოში 1993-2011 წლებში

შედარებულია 1992-2011წწ პერიოდში გამოკვლეული მხოლოდ 8 დანაშაული.

მაჩვენებლებში ასახულ დიდ სხვაობებს თავისი მეცნიერული ახსნა აქვს და უკავშირდება მრავალ ობიექტურ და სუბიექტურ ფაქტორს. ეს ფაქტორებია:

1. საბჭოთა კავშირის დაშლა და კომუნისტური რეჟიმის ცენტრალიზებული მმართველობის დასრულება;
2. კონფლიქტები აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთში;
3. 1990 – 1992 წლების სამოქალაქო ომი საქართველოში;
4. 90-იანი წლების ეკონომიკური კოლაფსი;
5. დაუხვეწავი საკანონმდებლო ბაზა;
6. კორუმპირებული სამართალდამცავი სისტემა;
7. განუკითხაობა და ქაოსი, რომელიც კრიმინოლოგიაში „ანომიად“ მოიხსენიება.

ზოგიერთი დანაშაულის მიხედვით 2005 და 2011 წლების ვიქტიმიზაციის შედარებითმა ანალიზმა აჩვენა, რომ ბოლო 5 წლის განმავლობაში მოხდა რადიკალური ცვლილება ვიქტიმიზაციის დონის კლების სასარგებლოდ. ასე მაგალითად, მანქანების ქურდობის მიხედვით ვიქტიმიზაციის დონემ იკლო 1,8%-დან 0,0%-მდე, გასულ წელს 2010-ში არ დაფიქსირებულა სატრანსპორტო საშუალების ქურდობის ფაქტი; ავტომანქანიდან ნივთების ან ნაწილების ქურდობის მიხედვით ვიქტიმიზაცია შემცირდა - 9,2%-დან 0,3%-მდე, ანუ დაახლოებით 30.7-ჯერ; ბინიდან ქურდობის მიხედვით - 7,1%-დან 0,5 %-მდე (დაახლოებით 14-ჯერ); ძარცვა/დაყაჩაღების მიხედვით - 1,1%-დან 0,2 %-მდე (5.5-ჯერ); სხვა პირადი ქონების ქურდობის მიხედვით - 2,8-დან 0,2 %-მდე (14 -ჯერ), ხოლო თავდასხმისა და ძალადობის მუქარის მიხედვით - 1,2% - დან 0,5 % - მდე (2.4 - ჯერ) (იხ.: ცხრილი 6).

ცხრილი V. -ვიქტიმიზაციის მაჩვენებლები ზოგიერთი დანაშაულის მიხედვით

შლი	არეობა (დაბ)		ყოფილა ამიზებული		ული 5 წლის კტიმიზაცია		2009 ი (2010წ.) ი (2005წ.)		ო ICVS*	
	10	11	10	11	10	11	2010	011		
ბილის ქურდობა	,1	.0	,9	.6	1	1.4	0,02	0.0	1.8	1,8
ბილიდან ნაწილების ან ის ქურდობა	,1	.0	,7	.4	3	1.6	0,80	0.3	9.2	1,6
აკლის ქურდობა	5	2	,2	.5	8	1.5	0,00	0.0	-	1,3
აკედის ქურდობა	,9	0	,5	.5	5	1.5	0,06	0.0	-	1,9
ბა ბინაში შეღწევით			,3	.8	7	1.2	0,51	0.5	7.1	1,8
ყაჩაღობა			,4	.5	6	1.4	0,19	0.2	1.1	1
რადი ქონების ქურდობა			,9	.0	1	.0	0,83	0.2	2.8	1,8
რვი დანაშაული			,9	.9	19	1.1	0,04	0.0		1,8
ხმა და ძალადობის მუქარა*			,5	.9	5	.1	0,36	0,5	1.2	.8*
რებლისმოტყუება			,9	.6	,2	1.4	5,08	2.6	-	11
ცია			,5	.5	5	1.5	0,2	0.2	-	2

*International Crime Victim Survey (ICVS) – დანაშაულის მსხვერპლთა საერთაშორისო გამოკითხვა

** ვიქტიმიზაციის კვლევა საქართველოში, 2005

*** თავდასხმა/ძალადობა და ძალადობის მუქარა დაჯამებულია

ძირითადი მიგნებები:

1. ბოლო ათწლეულში თანამედროვე საქართველოში დანაშაულის დონის, სტრუქტურისა და დინამიკის ძირითადი მაჩვენებლები მნიშვნელოვანი არასტაბილურობით გამოირჩევა, რაც ყველა ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლის (დანაშაულის კოეფიციენტის, შსს-ს მიერ რეგისტრირებული ყველა დანაშაულის, გასამართლებულების, პატიმრებისა და პრობაციონერების რაოდენობის) ნახტომისებურ ზრდაში ან კლებაში გამოიხატება.
2. 2003 წლიდან 2007 წლამდე საქართველოს შსს-მ დააფიქსირა რეგისტრირებული დანაშაულის რაოდენობის ზრდა 17397-დან 62283-მდე, ანუ დანაშაულის სიხშირე გაიზარდა 72.1%-ით.
3. 2007-2010 წლებში საქართველოში აღინიშნა დანაშაულის დონის შემცირება, რაც გამოიხატა რეგისტრირებული ფაქტების რაოდენობის კლებაში 62283-დან 34739-მდე, ანუ დანაშაულის სიხშირე შემცირდა 44.7%-ით. 2011 წელს საქართველოში შსს-ს მიერ რეგისტრირებული დანაშაულის რაოდენობის კლება გაგრძელდა და პირველ სამი თვის განმავლობაში (მარტის ჩათვლით) შემცირდა 8.1%-ით.
4. 2011 წელს კვლევამ (21 დანაშაულის მიხედვით) აჩვენა, რომ გასული 5 წლის განმავლობაში რესპონდენტთა 16.8% გახდა დანაშაულის მსხვერპლი, რაც 12.9%-ით ნაკლებია 2010 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე (29.7%).
5. ვიქტიმიზაციის დონემ გასული 2010 წლის განმავლობაში (21 დანაშაულის მიხედვით) შეადგინა 5.5%, რაც 3.8%-თ ნაკლებია, ვიდრე 2009 წლის შესაბამისი მაჩვენებელი - 9.3%.

6. ამჯერად ვიქტიმიზაციის საშუალო დონე საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე დაბალია მსოფლიოში. გასული 5 წლის განმავლობაში (10 დანაშაულის მიხედვით) ამ მაჩვენებელმა შეადგინა 7%, ანუ შვიდ-ნახევარჯერ უფრო დაბალია, ვიდრე 30 წამყვანი ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელი (45.5%), და დაახლოებით რვაჯერ ნაკლები, ვიდრე ესტონეთის ანალოგიური მაჩვენებელი (58.4%), რომელიც ICVS-გამოკითხვაში მონაწილე ერთადერთი ქვეყანა გახლდათ ყოფილი საბჭოთა კავშირიდან (2004 წ.).

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Crime in the United States - <http://www2.fbi.gov/ucr/cius2009/index.html>
2. Johnson, H. (2005) Crime Victimization in Australia: key results of the 2004 International Crime Victimization Survey. Research and public policy series, no. 64: Canberra, Australian Institute of Criminology
3. Team consult (2006). Crime victimisation, Fear of Crime, Fraud, Corruption & Policing. Based on a nation-wide public survey, with a focus on four districts of the Samegrelo Region. Tbilisi - Geneva
4. Van Dijk, J.J.M., Manchin, R., van Kesteren, J.N. & Hideg, G. (2007). The Burden of Crime in the EU, A Comparative Analysis of the European Survey of Crime and Safety (EU ICS) 2005. Brussels, Gallup Europe.
5. Van Dijk, J.J.M., van Kesteren, J.N. & Smit, P. (2008). Criminal Victimization in International Perspective, Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS. The Hague, Boom Legal Publishers
6. Repeat Victimization in the ICVS and the NCVS - <https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/bitstream/2134/780/1/05-rv-ICVS-NCVS.pdf>

Giorgi Glonti

Grigol Robakidze University

Review of the Results of the Criminalization and Victimization Sociological Research.

Georgia. 2009-2011

Short description of the survey methodology

Sampling :

The survey of 3,000 respondents was completed under a multi-stage national representative sampling. The respondents represented whole Georgia with the exception of the breakaway territories (South Ossetia and Abkhazia). Only those aged 16 and older were included as respondents. A total of 3,000 respondents were interviewed as part of this research. However, based on the recommendations of visiting Dutch expert, Professor Jan van Dijk, only 1,000 respondents were selected on the basis of the data comparability with other European capitals.

The weighting method was utilized during the data analyses stage based on geographic representation and demographic parameters in order to best reflect the proportional distribution of the sampling.

Fieldwork:

The first wave - the fieldwork was commenced on April 3 and continued until May 15, 2010. Approximately 100 interviewers and 10 supervisors were involved in the actual fieldwork. The face-to-face interview method was used.

The second wave - the fieldwork was commenced on February 4 and continued until March 5, 2011. Approximately 100 interviewers and 10 supervisors were involved in the actual fieldwork. The face-to-face interview method was used.

Questionnaire description:

The standard questionnaire format that was used for the project is comparable with the questionnaires which were utilized in earlier surveys conducted in European countries. The questions included in this questionnaire will also be asked to EU citizens during the future EU victimization survey scheduled for 2012-2013.

However, there are some noted differences in the Georgian questionnaire; these include several additional questions in order to better assess the Criminal Justice system in Georgia. A separate section is provided comprising responses in the form of suggestions and recommendations for further liberalisation of penalties, which are currently being imposed on offenders under the acting criminal code. The responses better ascertain that what the respondents consider are the most appropriate types of penalties for specific offences and to what degree should a sentence be imposed. The survey covered various crimes, including those committed against just individuals and against both individuals and household (HH).

2010-2011 Questionnaire content

Crimes against individual and HH - 2010

Motor vehicle theft

From and out of car

Bicycle theft

Entry

Break-in of garages or other locked-up facilities

Motor vehicle burglary at garages or other lock-up facilities

Identity theft

Property vandalism

Armed theft

Motor vehicle burglary

Identity theft

Identity theft/blackmail

Crimes against individual 2010

Identity fraud

Break-in of other personal property

Armed robbery

Sexual violence

Sexual violence

Sexual violence

Identity bank account abuse

Sexual offences

Identity information abuse

Detailed analyses

The statistics of the Georgian Ministry of Internal Affairs and the GCVS

The GCVS will significantly contribute to on-going institutional reforms that the Government of Georgia has been implementing in the country since President Mikhail Saakashvili took office in 2004.

Specifically, the survey will assist with the following;

- Introducing modern scientific methods for crime research in Georgia, thus allowing for the statistical data bases locally available to be incorporated and brought into line with those on the international level.
- Assessing independently crime and victimization levels as objective indicator for use in determining the performance of the system of law enforcement;
- Comparing victimization rates of Georgia with other countries in terms of current security level assessment of the country;
- Population of Georgia as a safe country with respects to business, tourism and science development;
- Detecting key problems and deficiencies “blemishes” in terms of planning the state strategy policy direction, as to how to prevent crime and effective policy implementation.

As practiced in developed countries, data collected during a victimization (crime) survey is treated as supplementary information and secondary to statistical data which is collected by police, human rights organizations and through the Criminal Justice system.

The advantage of using similar surveys is that it allows for crime to be assessed based on several parameters which includes analyses of the degree of cooperation of victims with the police; allows for the quality of justice performance to be evaluated, and for assessments to be reached of their overall level of professionalism among those working in the Criminal Justice system. It also assists in activities to monitor any changes transpiring in the level of victimization while having further utility in determining risk-factors and in estimating the level of latent crime in Georgia.

Data collected during a GCVS has practical application, especially when creating crime prevention policies and effecting various strategies.

One of the most reliable sources of information of registered crimes can be found among the statistics maintained by law enforcement bodies, such as the police.

Three factors generally influence the number of registered crimes recorded by police officials: 1) the existence of a criminal code, 2) how effectively the population report crime to the authorities, and 3) the desire and capabilities of police to react and investigate the reported crimes.

In general, as a country becomes more developed, a greater tendency exists in reporting crime to responsible authorities, and data is better maintained on the crime rate, based on per 100,000 citizens. However, official figures are not the sole indicator of the level of crime in any given country. Statistical data is additionally provided and supported by the findings of surveys, interviews and studies. Survey results are useful in determining the efficiency of law enforcement bodies, and not only as a means to measure the actual level of crime faced in any specific country, but to gauge their overall impact as well.

Until 2004, unbiased statistical data concerning the dynamics and level of crime in Georgia was not available. It has been widely reported domestically and internationally that corrupt and unprofessional law enforcement bodies used various measures in their attempts to conceal the actual number of crimes committed. They even blocked and/or impeded the official registration of committed crimes. Accordingly, the number of crimes registered by the MIA (for example 17,397 crimes were registered in 2003). However, in reality this number failed to reflect the existing situation at the time (see table 1).

Various attitudes, perspectives and approaches towards reporting crime, and its official registration substantially changed in 2004 due to various reforms put into place following a change of government in 2003. As a result, the performance of law enforcement bodies in terms of detecting and investigating crimes substantially improved which is clearly reflected in statistical data.

The overall crime rate peaked in 2006-2007, and then started decreasing; however, the subsequent drop was not fully apparent because of the possible manipulation of some figures of reported crimes. It appears now that some incidents were not properly documented or reported to authorities. Consequently, the reflected drop as found herein is deemed as the direct result of an actual decrease in the crime rate.

A total of 62,283 crimes were registered in Georgia in 2006 which is a three-fold increase in the crime rate since 2003. This tendency has already been somewhat explained, as to the greater enforcement of the law and effective reporting mechanisms. This reality is presented below (table 1).

The overall crime rate reached its peak in 2006-2007, and afterwards started decreasing. However, the drop was not a result of a manipulation with actual data, not documenting the incidents or not properly reported, but the drop was a result of a decreasing the crime rate in the society.

Table I. Registered crimes by MIA

Crime	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Total	658	397	1856	3266	283	746	644	945	139
of them:									
Aggravated crime	58	326	1833	320	249	158	1028	1093	87
Aggravated and premeditated	98	99	138	197	66	41	53	94	18
Sexual									
Sexual bodily harm	79	53	171	168	71	57	100	34	16
Sexual violence	52	52	62	141	67	56	100	34	2
Robbery	97	56	316	1087	151	108	184	100	12
Armed robbery	57	113	733	925	60	115	184	58	18
Armed robbery	388	193	1634	1256	657	587	814	473	171
Crimes									
Car theft	788	785	887	998	123	84	147	160	52
Car theft	104	88	160	192	11	17	67	54	7
Livestock	-	-	-	-	83	27	44	17	7
Other	71	83	143	174	195	22	144	161	26
Production, acquisition, distribution, possession, and sale of drugs (narcotics).	155	145	141	174	142	93	199	136	65
Humanism	88	87	106	114	108	18	24	24	15
Child delinquency	74	17	157	155	97	74	59	75	13

Note: Not all registered crimes are included in the above table.

Approximately 1,049,498 individuals live in Tbilisi - the political, economic and cultural center and capital of Georgia, comprising one fourth of the country's total population (based official on statistical data). Nearly half (45%) of all registered crimes in Georgia are committed in Tbilisi. However, there is a continued tendency in Tbilisi, and on the national level for the crime rate to rapidly decline for all types of crimes. Since 2006, the level of registered crimes decreased by 13,755 reported cases (47.1%), aggravated crime – 2,882 (41.1%). This has been especially reflected in a decrease in more serious crimes: armed robbery (577 - 75.9%), robbery (736 - 62.2%); car theft (179 - 89.7%) and fraud (781 - 54%).

Table II . Registered crimes by MIA in Tbilisi

Crime	2007	2008	2009	2010
Total	29219	22316	17333	15464
of them:				
Aggravated crime	7196	6228	5408	4314

ed and premeditated murder	306	243	206	165
nal bodily harm	80	91	59	51
	54	28	31	26
obbery	781	572	356	204
	1185	826	708	449
	10885	8193	6637	5586
es				
	1504	807	853	560
:	222	107	76	43
	4146	4989	3012	2973
roduction, acquisition, keeping and drugs	411	306	240	236
anism	243	133	106	111

In obtaining an unbiased and complete picture of the structure and dynamics of crime, comparable to how crime is reported in developed democracies, it is necessary to collect various forms of statistical data, as shared by law enforcement and judicial bodies, review surveys of crime rates, and from various domestic and international sources. Such an overall approach is more effective in assessing the actual levels of criminalization, and predicting tendencies of “victimization”. This approach serves as an effective tool in determining the extent to which underreported and latent crimes are committed. Moreover, it is expected that such efforts will provide insight into processes taking place with the implementation of policy reforms in the criminal justice system.

Victimization surveys have been conducted in Europe since the early 1980s. The last wave of this survey (ICVS) was completed in 2004/2005. Similar surveys, albeit smaller in overall scope, were completed in Georgia in 1992, 1996 and 2005. An improved and more encompassing survey for Georgia is now being conducted in 2010/2011 which is significant as this research proceeds the next wave of the European victimization survey scheduled for 2012-2013. This next survey will utilize the same methodologies and instruments (screener and questionnaire) as used in Georgia. It will be the second national survey conducted among former Soviet republics whose findings will be fully reflected in Eurostatistics reports.

Within the scope of the GCVS, much effort has been made to compare the data of the Georgian victimization level (crime rate) to similar existing data found among European countries and to better analyze the results. However, it is necessary to emphasize that during the comparison of the data, several factors were considered, including:

- Political, economic, judicial, cultural, religious, demographical and other peculiarities of a specific country;
- The definition of the crime in the given country;
- The number of victims identified from the survey;
- The culture of relations between the populace and the law enforcement bodies, and the year that the survey was conducted, etc.

Victimization for each type of crime

A comparative analysis of 2010/2011 data from the Georgian crime survey demonstrates that over a period of one year the level (co-efficient) of “victimization” in Georgia for 21 listed crimes has decreased from 9.3% to 5.5%.

The level of victimization for the last five years (2006-2010), and based on 21 types of crime stood at 503 incidents (16.8% out of 3,000 respondents, including multiple and repeated victimization). In 2010, this

amounted to 891 incidents, rate of (29.7%), thus the level of victimization decreased by 288 incidents (12.3%). The 2011 survey showed that the level of personal and HH crimes decreased in every targeted category.

Personal and HH crime (findings of past 5 years)³

Car theft. Out of 1,042 car owners surveyed in 2011, only five of them (0.4%) had their cars stolen, and, out of 1,083 car owners, twelve of them (1.1%) became victims of the same crime in 2010. Over a period of one year the crime rate for car theft dropped by 7 cases (0.7%). Additionally, all the registered incidents took place in rural areas. Only one case is reported of when a stolen car was later returned to its rightful owner.

Theft from and out of car. Out of 1,042 car owners surveyed in 2011, 36 individuals (3.6%) had experienced theft from and out of car. However, in 2010, among 1,083 car owners 79 individuals (7.3%) were victims of the same crime. Consequently the level of victimization over the year has decreased by 43 cases (3.7%). The majority, (6.8%), of such instances of theft took place in large cities (45,000+); 2.5% in small towns (45,000) and 1.2% in villages. The following items were stolen from cars: mirrors (48%), and other auto parts – 50.7%, radio – 26.3% etc.

Car vandalism. Out of 1,042 car owners surveyed in 2011, nine individuals (0.9%) had suffered from car vandalism. Out of 1,083 car owners surveyed in 2010, a total of 18 individuals, (1.7%) experienced car vandalism. Consequently, the level of crime has decreased by 9 cases (0.8%).

Motorcycle theft. Out of 35 motorcycle owners surveyed in 2011 only two owners (4.5%) were victims of motorcycle theft. Out of 48 motorcycle owners surveyed in 2010, only one person (2.8%) had his motorcycle stolen. Over a period of one year, the crime rate increased for one case (1.7%).

Bicycle theft. Out of a total of 448 bicycle owners surveyed in 2010, only seven owners had their bikes stolen (1.5%). A year later in 2011, out of 269 bicycle owners surveyed in 2011 only one respondent (0.5%) had experienced this crime. Accordingly, over a year the level of victimization decreased by 6 cases (1%).

Livestock theft. Among 1,091 cattle owners only 48 persons (4.4%) had animals stolen. In 2010, from amongst 1,134 livestock owners, 86 persons (7.6%) suffered from such a crime. The crime rate decreased by 38 cases (3.2%).

Burglary. Among 3,000 surveyed respondents in 2011, only 65 persons (2.2%) were burglarized. In the 2010 survey amongst the same sample size, only 81 persons (2.7%) suffered this crime. The level of victimization decreased in 16 cases (0.5%). Counted among the stolen property, 47.9% consisted of domestic appliances, 18.2% - cash, 19.4% - jewelry, 27.9% - clothing and other items.

Burglary from garages and other locked-up facilities. In 2011, only 42 persons (1.4%) out of 3,000 respondents experienced such break-ins. Only 71 persons (2.4%) among 3,000 surveyed respondents fell victim to this crime. Over the last year, there was a 29 case (1%) decrease.

Extortion/blackmail. Out of 3,000 sample in 2011, nine respondents (0.3%) were subjected to this crime. In 2010 amongst the same sample size, seven persons (0.2%) were victims. The victimization level increased by 2 cases (0.1%).

Personal crimes (5 years prevalence)

Robbery/armed robbery. Among 3,000 respondents in 2011, only 13 individuals (0.4%) were victims to robbery/armed robbery. In the 2010 survey with the same sample size, only 17 persons (0.6%) suffered this crime. Thus, victimization decreased for 4 cases (0.2%).

---

³ Due to the lack of data some crimes were not discussed: e.g. attempted burglary; attempted burglary at sheds and other lock-ups; household vandalism.

Theft of personal property. Only 30 surveyed individuals (1.0%) had their personal property stolen in 2011. Among the same number of respondents, 63 individuals (2.1%) in 2010 had their property stolen, thus victimization level declined by 33 cases (1.1%).

Sexual offences. Among 3,000 respondents in 2011, three individuals (0.1%) were the victims of sexual offences. Among the same sample size (3,000 respondents) in 2010, the same number, three persons (0.1%) were raped or sexually assaulted. The victimization level over the year did not change.

Assaults/violence. Among 3,000 respondents in 2011, a total of 21 individuals (0.7%) suffered from assaults/violence. In 2010, among the same cohort (3,000 respondents), only 18 individuals (0.6%) experienced the same crime. The victimization level did not substantially change over the span of one year.

Consumer fraud. Among the same number of respondents in 2011, 129 individuals (4.4%) answered that they were the victims of consumer fraud. In 2010 among the same sample (3,000 respondents), 298 individuals (10.2%) were victims of the same crime. The victimization level decreased by 169 cases (5.8%).

Corruption. Among the sample in 2011, a total of 15 individuals (0.5%) suffered from corruption. In 2010 among the same sample size (3,000 respondents), 14 individuals (0.5%) were the victims of this crime. Accordingly, the victimization level went unchanged for one year.

Abuse of bank account. Only 1 case took place in 2011 and only two cases were mentioned in 2010.

Abuse of personal information. Two cases of this crime were mentioned in both the 2010 and 2011 surveys.

The analyses of personal and HH crimes reveals that the victimization level over the last year decreased and this reflects improvement made in general conditions of criminal justice in Georgia.

The survey results herein cannot be considered as being totally accurate and scientifically valid data for several reasons. The number of those who suffered from various crimes is not large enough in many instances to draw statistical conclusions, support generalizations, and cannot be used for detailed comparative analyses. That is why it is not possible to support clear prognostic assessments. However, in spite of such constraints, the survey results will effectively reflect overall trends and support the contention that there has been and continues to be an effective decrease in the crime rate in Georgia. This trend is well-supported by the statistical data as provided by of MIA (see table 1).

Table III. Victimization rate according to 21 crimes (%)

	ization past 5 years	st year (2009) ictimization	ization over past 5 years	t year (2010) ctimization
against individual and household (HH) %⁴				
rcle theft	2.8	0.0	4.5	0.00
nk theft	7.6	0.48	4.4	0.4
om and out of car	7.3	0.8	3.6	0.3
r	2.7	0.51	2.2	0.5
r at garages or other locked-up facilities	2.4	0.53	1.4	0.6
old vandalism	1.7	0.3	1.1	0.2
dalism	1.7	0.31	0.9	0.2
ed burglary	1.2	0.16	0.7	0.1
theft	1.5	0.06	0.5	0.02
t	1.1	0.02	0.4	0.00
n/blackmail	0.2	0.06	0.3	0.1
ed burglary at garages or other locked-up	0.4	0.1	0.2	0.03

⁴ In the columns are given the percentage of crimes committed.

Against individual %				
Identity fraud	10.2	5.08	4.4	2.6
Other personal property	2.1	0.83	1.0	0.2
Violence	0.5	0.36	0.7	0.3
Sexual violence	0.5	0.2	0.5	0.2
Sexual violence/armed robbery	0.6	0.19	0.4	0.2
Sexual violence	0.4	0.14	0.4	0.2
Identity bank account abuse	0.4	0.03	0.2	0.00
Sexual offenses	0.1	0.04	0.1	0.02
Identity information abuse	0.1	0.01	0.1	0.00
	29.70%	9.30%	16.8%	5.5%

The dynamics of victimization in Georgia (1992-2011)

In discussing the problem of victimization in Georgia it is necessary to conduct the comparative analysis of the level of victimization during different periods of the country's development. A victimization survey was conducted by GORBI in 1992 and 1996, and this experience gives us the opportunity to draw a clearer picture of both personal and HH crimes, and their associated dynamics.

The following table shows that the victimization level in 2011 for almost every crime dropped in comparison with 1992 and 1996, and this marked reduction was between 5 – 15 times less in its prevalence (figures are over a period of five years).

Table IV - Victimization level in 1992 – 2011.

	Last yrs.	year	Last yrs.	year	Last yrs.	year	Last yrs.	year
	1992	1996	1996	2010	2010	2011	2011	2011
Theft	5.4	.3	16.8	.3	.1	.02	0.4	.0
Theft from and out of car	1.1	.8	34.7	.7	.27	.8	3.6	.3
Identity fraud	4.5	.1	5.1	.7	.7	.3	0.9	.2
Sexual violence	0.9	.5	13.8	.6	.7	.5	2.2	.5
Sexual violence/armed burglary	0.2	.1	9.7	.3	.2	.1	0.7	.1
Sexual violence/armed robbery	0.8	.8	7.2	.5	0.6	.2	0.4	.2
Other personal property	3.4	.5	19.1	.5	.1	.8	1.0	.2
Violence	0.3	.6	7.9	.2	0.5	.4	0.7	.3

The following table reflects the victimization level, ranging from the crime of theft from inside and outside of a car in 1992 (31.1%) compared to 2011 (3.6%), which is a nine fold decrease.

In observing the pattern of crime levels in the years noted, the percentage of several types of crimes when compared to 1992 significantly decreased. For example, in 1992, 6.3% of car owners declared in the last year

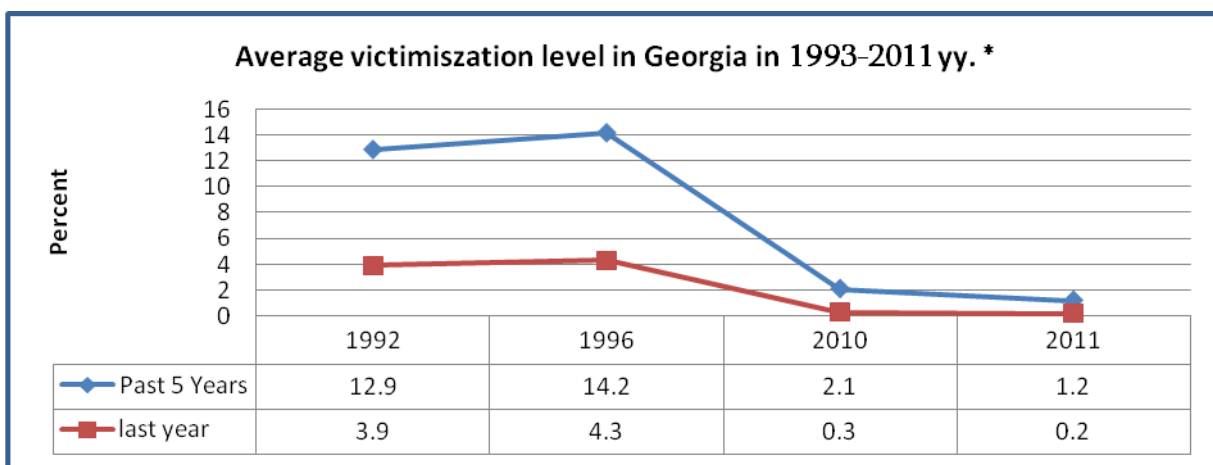
⁵ The total stands for the actual victimization level – number of respondents those were victims of crimes.

that their car was either stolen or driven without their permission. Compared with 1996, this figure decreased to the level of 3.3%, and in 2010, only 0.02% of car owners indicated that they had suffered from this type of crime in the last year. In addition, the survey in 2011 did not reveal a single instance of car theft in the preceding year.

The level of victimization according to various types of theft in 1992 was 3.5% and in 1996 - 6.5%, which was almost a two-fold increase. However, its overall level significantly reduced (by 7.8 times), and in 2010, it stood at a mere 0.8%, and now, 2011, it is only reflected in the statistics as amounting to 0.2%.

The same ratios are maintained for the following five year periods: 1988-1992; 1992-1996, and 2006-2010 – the level of victimization in 2006-2010 in comparison to the 1990's, which is 5-10 times lower.

Graph 1. Average victimization level in Georgia in 1993-2011.

The comparison is done only with 8 crimes researched in 1992-2011.

Such significant differences may be rooted in criminological explanation which is connected with various objective or other subjective factors, amongst them:

1. Collapse of the Soviet Union and the end of centralized Communist control;
2. Conflicts in breakaway regions of Abkhazia and South Ossetia;
3. Civil war in Georgia, 1990-1992;
4. Economic collapse in the early 1990s;
5. Inefficient legal system;
6. Corrupted judicial system;
7. Lawlessness and chaos described in criminology as the theory “Anomy”.

The comparative analysis of victimization based on various crimes in 2005 and 2011 demonstrated that there was a sharp change in terms of the victimization level decrease in the proceeding five years: e.g. the level of victimization according to car theft decreased from 1.8% to 0.0%, and during 2010 there was not a single

case reported of a car having been stolen. Theft from inside and outside of car decreased (from 9.2% to 0.3%), a difference of approximately 30.7 times. Meanwhile, burglary declined from 7.1% to 0.5% (approximately 14 times) and robbery/armed robbery - from 1.1% to 0.2% (5.5 times); theft of other personal property - from 2.8% to 0.2% (14 times); assaults and threats of violence - from 1.2% to 0,5% (2.4 times). (See table 6)

Table V - victimization rate according to several crimes

	Citizenship (yes)		Not victimized		Victimized (5 years prevalence)		Victimized last year (2009)	Victimized last year (2010)	Victimized last year (average)	Average
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Total	11.1	10.0	10.9	10.6	1	1	10.02	9.0	1.8	1.8
Theft from inside and out of car	11.1	10.0	10.7	10.4	3	3	10.80	0.3	9.2	6
Vehicle theft	10.6	10.2	10.2	10.5	8	8	10.00	0.0	-	3
Home theft	10.9	10.0	10.5	10.5	5	5	10.06	0.0	-	9
Burglary			10.3	10.8	7	7	10.51	0.5	7.1	8
Robbery/armed robbery			10.4	10.5	6	6	10.19	0.2	1.1	
Theft of other personal property			10.9	10.0	1	1	10.83	0.2	2.8	8
Assaults			10.9	10.9	19	19	10.04	0.0		8
Assaults and threats of violence *			10.5	10.9	5	5	10.36	0.5	1.2	8*
Identity fraud			10.9	10.6	2	2	15.08	2.6	-	1
Sexual violence			10.5	10.5	5	5	0.2	0.2	-	

* Assaults and threats of violence are summarised

** Victimization survey in Georgia, 2005

Main findings:

1. In the last decade in Georgia the level of crime rate is characterized by the fluctuations of volatility, its structure and distribution are reflected in all main statistical figures (of crime rate, all registered crimes by MIA, convicted persons, prisoners and probationers).
2. Between 2003 and 2007, the actual number of registered crimes increased from 17,397 to 62,283, which represent an effective increase in the crime rate by 72.1% for this four year period.
3. However, in the subsequent three years, 2007 – 2010, the rate of crime actually decreased what is clearly reflected by a decrease in registered crimes (from 62,283 to 34,739), demonstrating a 44.7% decline. Although the figures cannot be taken as final, the effective crime rate continued to drop in 2011, and for the first quarter of the year, including March 2011, an 8.1% decrease was reported.
4. The preliminary survey results for 2011 demonstrate that for the past five years only 16.8% of respondents fell victims to crime (according to the list of 21 crimes) which is 12.9% less compared with the 29.7% of those who reported falling victim in the survey conducted in 2010.
5. Among the list of 21 crimes, last year's overall victimization rate of Georgian citizens in 2010 stands at 5.5%, which a 3.8% decline compared with the same rating (9.3%) for 2009.
6. The comparable analysis of the victimization rate for 10 select crimes in Georgia (over the last 5 years) is one of the lowest in the world. This figure for Georgia is 7%, which accordingly is 7.5 times lower when compared with the average of 30 leading countries (45.5%), and approximately eight times lower than the figure in Estonia (58.4%) which is the only other former Soviet Union republic that participated in International Crime and Victimization Survey (ICVS).